

СПОГАДИ ПРО ЛЕНІНА.

На мою долю випало працювати біля Ліча протягом кількох місяців після Жовтневих днів.

Уперше я побачила Володимира Ліча напередодні великого Жовтня в Смольному, на відкритті другого з'їзду Рад.

Усі тільки й говорили про те, чи з'явиться, чи ні серед нас Ленін.

Нарешті пройшла чутка, що "Ленін виступає".

Ця звістка облетіла всі куточки Смольного. Сала була повнісінька. Тихо, тільки чути, як дихає багато сот людей.

На трибуну вийшов невеликий на рід чоловік. Він звернув на себе увагу міцною будовою тіла; широкочелюстий, голе не лице, чудовий доб ший бінокль, селянська шапка. На широкому обличчі — гострий погляд невеликих даних очей, і великий, владний рот.

Вся постать міцна, з широкими долонями, руки, втілення сили та певності.

Нахилившись трохи вперед, широко розставивши лікті рук, що з них одна була в кишені штанив, а друга він легко спирался на трибуну, — Ленін став говорити. Вривав якись крихітний голос та легка приємна гарканисть, що надавала словам якоюсь своєрідної цінності.

Я ніколи не забуду перших слів, що почула з уст Ліча: їх десятиріччя не вишарпав і моєє пам'яті: "Ми візьмемося до соціалістичного будівництва". Здавалось, що Ліч говорив не до нас усіх, що розмістилися навколо нього, серед блях колючих Смольного, але, що його заклик долітає до всіх народів та країн.

Скоро після Жовтневих днів мене запросили до Раднаркому на роботу приймати делегації до Леніна. А далі мене призначили на другого секретаря Раднаркому. Почну з того, що коротенько змаюю ту кімнату, де працював Ленін.

Біля дверей кімнати цілу добу вартували по змінно варту. Щодні години варту минали, голосно дунали під високою стелею удари рушниць об підлогу. Час був тривожний і не раз ми чекали нападів на Смольний.

Кабінет т. Леніна був такий малий, що в ньому вміщався тільки стіл для писання, крісло та кілька стільців. Підлога спочатку була гола, тільки потім її вкрили досить потертим килимом, на якого Ленін неприязно подивився. У кімнаті було холодно, ніяко у вікон.

На столі у Ліча завжди порядок. Він не мурився з неохайністю та безладдям. Не раз я бачила, як він ретельно кладе на місце книжку, що йому більше вона не була потрібна. Щодня об одинадцятій годині ранку Ліч уже сидів за своїм простим столом і працював.

Тоді ще наші товариші не

вміли досить цінити часу та сил Леніна. Що хвилини його відхиляли від роботи. Але завжди кидалось у вічі, як він уживав гостро, не потоваришському буд-ького "сировадити". Навпаки, він завжди боявся образити того, хто до нього звертався. Через цю рису він був зразком для всіх. Не було тажко у його поводженні, щоб він до когось із рядових товаришів ставився поблажливо. Всі технічні робітники Раднаркому, уборюючи, кур'єри ставились до нього з пошанною.

Одного разу я розпечатала конверт з надписом "Особисто до власних рук Леніна". Лист був від старої куховарки, що скаржилася "другові всіх недасних", що в неї вкрали гроші, що вона зібрала ціною гірких кривд у павів.

Вона проєрла "доброго Леніна", "оборонця бідноти", "наказати поліції" знайти злодів і повернути їй її мізерні суми.

Я розказала про цей лист Ленінові. Він узяв листок і ледве помітно, йому одному внастільки поспішною очей, сказав: "пердайте цього листа т. Колонтаю" (вона тоді була Наркомом Соціального Забезпечення), вона щось там відумає".

З початку я дуже хвилювалась, коли мені доводилося заходити до кабінету Володимира Ліча, але вже на третій раз я почула себе надзвичайно легко біля цієї великої людини. Багачтво його геніальної вдачі не пригнічувало людей, а навпаки — зміцнювало й робило кращими тих, хто з ним здивався.

Поуваживши, вмисно сказавши "крилате слово", підтримана революційна фраза — примушували його насторожуватись. Він любив промови прості й ясні.

Наче живе, стоїть у пам'яті лише Володимира Ліча, завжди нове, мінливе, то гірше з гризаскою наче від болю, не то від огиди, то спокійне, іронічно добродушне. Лице Ліча завжди було дуже екстатичне, і в ньому було дуже знайти якусь переважну рису. Пам'ятаю його звичку прижмурювати око.

Засідання Раднаркому починались завжди в 3-4 годині вечір. Ленін через це дуже втомлювався, і до кінця засідання лише його викрилював якийсь біль та нервово сніпання. Таким він ішов до себе. Може він уже тоді почував приступи хвороби, але перемігав її, працював безупинно, боївся хочби на хвилину зійти з свого поста.

Вранці в 11-й годині Володимир Ліч уже завжди був у себе в кабінеті, анов свіжій, бадиорній, повній енергії.

У Леніна була звичка бляшко підходити до людини під час розмови. Тоді найбільше вражали золоті, іскристі точки в його очах. У них, схована на ді, почувалась найкраща людська доброта.

Пригадую, як одного разу

пришли до Раднаркому селяне в справі про захоплення бурякових полів. Вони доводили, що земля з під буряків дуже гарна, а ось Совден не їде їм на зустріч і віддає землю цукроварням.

Я сказала про них Володимирові Лічеві. "Ведіть їх до мене", сказав він, — тільки слідкуйте, щоб довго не затримались".

Пройшло хвилин 15, я ввійшла перервати розмову і ввійшла до кабінету Ліча. Дивлячись, він затисну сидити у кріслі, так наче-то відпочиває, а селяне проти нього і з недовірчям, не постіпаючи, як слід переказують уся правду про село. Я зрау арозуміла, що розмова ще не скінчилась, і справді, селяне пробули в Володимира Ліча хвилини з 30. Виходячи, вони сказали мені: підемо на село і розкажемо, що бачили його. Він усе нам розяснив, по справедливому".

Я переказала ці слова Володимирові Лічеві. Він, здається, був задоволений, все до всього.

Довго я не наважувалась звернутись до Ліча, щоб з'ясувати неясні для мене справи. Проте одного разу, наважись, я сказала: "Володимире Лічу, як найкращі книжки читає в аграрній справі, а проте мені чогось бракує, коли я підходжу до справ сільського господарства".

"А ви читали книжки з агрономії", — запитав він мене несподівано.

"Ні одной", — відповіла я.

"То як же ви хочете зрозуміти земельну справу, коли ви не знаєте, як селяне садять картоплю".

Я помітила, що Ліч якось особливо поведився з селянами, що приходили до нього, якось особливо гостинно вітався з ними при зустрічі.

Він розмовляв із ними м'яко, обережно, так, щоб вони могли його арозуміти.

До робітників Володимир Ліч говорив зовсім інакше, —

так, як члени партії звикли говорити один з одним. Ленін палко докоряв окремих робітничих делегатів, коли вони приходили домагатися націоналізації підприємств, але самі нічого не зробили, щоб пустити в рух фабрику чи завод.

Пригадує важкі дні голоду та розрухів. Ленін швидко став за тим, як просувається хліб, вугіль, наказував інформації про це вранці й увечері. Часами, щоб швидше довідатись екілька маршрутів іде до столиці, він підходив до мене, продилював телефонограми, звертаючи увагу найбільше на числа. Коли траплялись якісь затримки, Ліч хвилювався, ставив вимоги і нікому не попускав. Часами вранці він наказував мені дозвинути й довідуватись, чи прибули вагони, що астригли на якісь станції.

Усі ми, що працювали в Смольному, харчувались тоді дуже кепсько. За себе ми не турбувались, але не могли помирится з тим, що Володимир Ліч харчується так само, як і ми. Ми дуже хотіли хоч трохи змінити, поліпшити йому харч, але він рішуче відмовлявся. Він ніяк не хотів погодитись на будь-які привілеї щодо харчу.

Пам'ятаю, як одного разу я й інші робітники купили за свої гроші трохи вуженині і хотіли поділитись нею з Леніном.

Як раз того самого дня до Володимира Ліча прибув військовий лікар показати йому, який хліб одержали військові даярети та казарми. Коли лікар пішов, Ленін покликав мене до себе. Він неабияк показав рукою на стіл, де стояла тарілка з вужениною і злісно сказав: "Перекажіть їм, щоб ніколи мені цього не приєзжали". Голос був сухий і холодний. Тут же він показав на вікно. "Бачите". На вікні декілька шматків страшного чорного хліба, більше подібного до глини. Почувалось, що Володимир Ліч дуже мучиться.

М. Скрипник.

писала всіля українська і чужа преса після їх розстрілу в Чорткові 11 листопада 1922 року. Було-б злочинним пито-мим тільки крайню безхарактерній і морально цілком впадлий людини твердити щось протинне про людей, які загинули мученичо смертю за свої чесні і чесні ідеї. Ніякий чесний противник тих ідей не дозволив би собі на такий виступ, як "Український Голос" у Вінніпегу, і досі це перший випадок не тільки між Українцями, але взагалі в світі.

Я, бувший старшина 1-ої бригади УСС та товариш довгих літ Мельничука і Шеремети, з чистою совістю складаю цю заяву і як член українського суспільства, що цілі літа зброєю в руках виборював волю українському народові, висловлюю ривчасно свій великий жаль, що такий несовісний виступ проти чесних борців героїв має місце між Українцями. Якщо "Український Голос" має люде чесних, то він напевно признається до своєї помилки і спростує всі свої рішуче неправдиві слова про Мельничука і Шеремету, подані людиною або несовісною, або неформальною.

Огоновський Володимир,
був четар-УСС, абсолютний прирочений наук і філософ.

3 поля науки і техніки

МАЛПА — ЧОЛОВІК.

Усі малпи — горилі, які до-сіля привозили до Європи, були згорі засуджені на швидку смерть: їх убивав європейський холодний клімат, тут за рідним краєм і життя в замкненій клітці. Але тепер показують у бердінському зоологічному саду горил, прозваного "Джон Данель" ("Іван Данило"), який є свого рода невіданим дивом. "Іван Данило" не торчть у клітці під охороною сторожа, лише живе цілком, як людина і розізджає по Європі на "гостинні вистави".

Отже "Іван Данило" іде зі своєю власницею, молодого Англічанкою, разом в одному залізничному вагоні II класу, мешкає у готель, та в автомобілі приїздить на місце свого "публичного виступу". Там продукується та цікава малпа не тільки всілякими вивченими штуками, але виказує відомо надзвичайну бистроту свого мозку.

Інша річ, що вєстакі закла охорони перед якоюсь неприємною несподіванкою з боку "Данила" й для спокою публіки "Данила" показує свої штуки у великій клітці — буді з грубими скляними стінами.

Отже "Данило" лише як "актор" опинюється в клітці, зрештою живе на волі.

"Данило" є здоров і почуває себе навіть серед сьогорічної зимы в Берліні дуже гарно. Він, правда, одитий поверх власного коужа у тепле елгантне мужеське футро, теплі капці й кашкет, все-ж таки його здровля викликає подив у всіх знавців малпачого світа. Бо-ж "Данило" походить з середньої Африки, де панують найбільш спекі. Його привезли до Англії маленьким, та він під бабайливою опікою своєї пані виріс на могутнього парня. Нині має він 5 літ.

На "Данилі" можна знову перекопатися, що з трьох родів т. зв. "морських малп": орангутанга, шимпанса й горил, — гориль є найбільш схожий на людину. Гориль має одинокий з усіх малп довші ноги від рук. Його звичайна постанова — напів зігнута: він стоїть на ногах похилившись і підирається кінцями пальців рук. Так само з позадю гориль "Данило" похожий дуже на людину, чого не можна сказати про шимпансів і орангутанів. Орангутанги мають короткі ноги й довгі рамена і так само, як шимпанси, живуть усє на деревах та лише зрідка злізть на землю. Тимчасом гориль "Данило" дуже нерядо дряпється угору.

Як-у всіх малп, так і в нашого "Данила" найбільше "малпачим" є приплесканий ніс (радіше ніздря, за якими не видно носа!) і подане назад чоло.

В ОБОРОНІ ПРАВДИ.

Радотін к. Праги 26. XII. 1925. До Редакції "У.Р.В." Винніпег, Канада.

Хвальна Редакція! З канадської преси я довідався, що "Український Голос", що виходить у Вінніпегу, намагається в неправдивий спосіб представити життя і боротьбу розстріляних польською владою в Галичині повстанців Мельничука Степана і Шеремету Петра. Читав я також і оборону їх, написану бувшим четарем УСС А. Бабюком (М. Ірчаном) і надрукованою на сторінках "Українських Робітничих Вістей".

Досі це ніхто з подібними заявками не вступав і певно не вступить, бо іхня історія надто добре всім відома. "У-

кравський Голос" напевно влад жертвою якогось несовісного інформатора, бо у всіх його твердженнях нема ані крихти правди. Міг иншим "Український Голос" каже, що Мельничук і Шеремета не були комуністами. Я, бувший старшина 1-ої бригади УСС 1-го полку, в імя правди заявляю, що оба згадані доволілітні мої товариші по полку були членами Комуністичної Партії (більшовиків) України, про що було відомо цілому полку.

В комуністичну партію вступили вони весною 1920 року на Україні і були активними членами її. Іхня боротьба і передсмертні хвилини найякіше підчеркують це, про що обширно

ДРУГА РІЧНИЦЯ СМЕРТИ ЛЕНІНА!

СТАРАННЯМ МІСЬКОГО ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМПЕТУ КОМПАРТІИ КАНАДИ У ВІННІПЕГУ

відбудеться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 24. СІЧНЯ 1926 Р.

В СТЕНД ТЕАТРИ

на Меїн стріті між Руперт і Джеймс

Концерт - Мітінг

З НАГОДИ ДРУГОЇ РІЧНИЦІ СМЕРТИ ПРОВІДНИКА РЕВОЛЮЦІЙНОГО РОБІТНИЦТВА В. І. ЛЕНІНА.

На цему концерт-митінгу буде промовляти ТОВ. ДЖ. МЕКДОНАЛД з Торонто, секретар Ц.В.К. К.П.К. і другі бесідники. Товариші робітники і робітничі Приходіть на цей концерт-митінг якнайчисленніше і вшануйте пам'ять великого пролетарського вождя. Приходіть самі і кличте своїх знайомих!

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 2.30 ПО ПОЛУДНІ.

Ц.М.К. К.П.К.

ЛЕНІН В ЖОВТНЕВІЙ РЕВОЛЮЦІЇ.

(За редакцією В. Чубара.)

ПЕРЕДМОВА.

Багато ми читали про Леніна, ще більше чули про него, більше чи менше читали його власні твори, але мало ми знаємо, як жив і боровся Ленін в історичні дні жовтневої революції, як він керував боротьбою революційних мас проти Керенського, Краснова і всіх темних сил контрреволюції.

Багато книжок тепер написано про Леніна, як теоретика, вчителя, як провідника трудових мас в боротьбі за остаточно перемогу над ворогом, як стратега, політика, організатора, промовця, як непохитного борця, нарешті як людину, що в розгарі найзавятішої боротьби знаходила слова поради для всієї кому така була потрібна — кажемо, багато тепер написано книжок про Леніна, але мало з них доходить до українських працюючих мас по цей бік океану.

Щоб легше нам зрозуміти науку Леніна, треба бачити самого Леніна. Одною з книжок, з якої ми можемо багато довідатись про життя й боротьбу Леніна, про той шлях, яким він вів працюючі маси вшвейської Росії до побіди над капіталістами і поміщиками та над міжнародною контрреволюцією, є збір-

ка т. В. Чубаря, голови Ради Народніх Комісарів України, п. н.: "Ленін в Жовтневій Революції".

Це не є твір самого т. Чубаря. Це є зібрана збірка спогадів про Леніна різних борців-комуністів, що працювали разом з Леніном і боролися під його проводом. В ній зібрано 45 коротеньких спогадів про працю Леніна в жовтневі дні. Написані вони в формі коротеньких оповідань. Ці коротенькі уривки — це іскри, які освічують перед нами геній Леніна. Це не є суха, тяжко зрозуміла теорія, це є занотовані життєві факти з великого життя великого чоловіка.

Ми радимо нашим читачам старанно перечитати ці спогади, запам'ятати їх собі, бо у них, на перший погляд здається і не значних, яскраво освітлено Леніна, як каже т. Чубар, "як людину, як провідника, як керівника в рішучій боротьбі, як вчителя не тільки в революційній боротьбі, але і в повсякчасному житті".

Ми віримо, що кожний читач, перечитавши перший спогад, буде нетерпляче чекати сльдючого. То-ж треба тільки побажати, щоб ці спгади передавали до читання один товариш чи сусід другому, щоб кожний український робітник і фермер знав, хто був, як і за що боровся найбільший провідник працюючих Ленін.

РЕДАКЦІЯ.

ЗУСТРІЧ РОБІТНИКА З ЛЕНІНОМ.

(Спогади К. Єремєєва.)

Зупинюся на одній особистій зустрічі з Володимиром Лічевим. Цю зустріч я ще й досі до-

бре пам'ятаю. Це було на Фінляндському вокзалі під час зустрічі В. І. Леніна, що саме приїхав тоді з-за кордону.

Ми увійшли у вагон, де тов. Каменев представив мене:

— А ось наш Єремєєв.

Володимир Ліч запитав, як справи.

Я сказав:

— Насувається революція, Володимире Лічу!

— Побачимо, побачимо, відповів він. — Ми з вами десь зустрічались!

Я відповів:

— У Швайцарії, в Женеві.

— Вдрукарні "Іскри" — підхопив він. А зараз ви вже редактор.

— Цей злодій, Степанчик, різав наші статті в старій "Правді" — сказав тов. Каменев.

— Через цензуру, — пробував я виправдатися.

— Значить, треба було різати, — сказав Володимир Ліч. — А хто з нас був найцензурніший?

— Найцензурніший — Лев Борисович, далі тов. Зиновєв, а ви — найцензурніший: тільки зрідка доводилося "чистити".

Володимир Ліч добродушно сміявся, а я готів був провалитися крізь землю, бо не сподівався, що так швидко доведеться давати відчит в колишніх цензурних звірствах; до речі, примушував нас до цих звірств сам тов. Ленін, що бажав за всяку ціну зберегти легальну газету "Правду", бо вона була для всіх робітників центральним органом партії.

Вийшли з вагону. На пероні стояла почесна

вартя з моряків. В залі тов. Леніна вітали делегації.

Коли Володимир Ліч вийшов на ганок, він побачив величку картину.

У примерку весняного вечера коливалося світло смолоскипів, і в ньому яскравими плямами червоної численні прапори революції. Всю площу щільно заповнювали озброєні організації й батальйони червоної гвардії й військових частин. Міцні машини панширного дивізіону саме серед площі, з червоними прапорами, були наче символ кричової міці робітничої класи, що повстала.

Я був близько біля Володимира Ліча й дивився й оглянув картину, що розгорнулася перед його очима.

— Так, це революція! — сказав він. Здається, хотіли везти Володимира Ліча до палацу Кше-сінської, просто в Партком, де йому приготували зустріч. Але він, очевидно, відразу зрозумів значення цих озброєних лад пролетарської маси, всю їх рішучість до боротьби й перемоги, й керування їхніми закликами й власним бажанням, став на автопанцирник і в сякій червоних прапорів та смолоскипів виголосив першу вогневу промову — про повстання не на чужині, а в рідній країні.

Я стояв досить близько й добре чув слова. Мене страшенно захоплювало загальне піднесення і на мене скоріше впливав зміст промови, що казала: прийшов час великого, рішучого бою.

— Хай живе соціальна революція! — Закінчив свою промову т. Ленін.

ЧИ ВИ ВЖЕ МАСТЕ

найновішу книжку відомого пролетарського письменника М. ІРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вийшла з друку? Якщо немає її в вас, або ви її забули, то поспішайте купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не тратьте вона вартости навіть тоді, як ви перечитаете її. Це довша повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітничтва в Америці. Коли читаете, то не можете так довго відірватися від книжки, доки не перечитаете до кінця.

Письменик М. Ірчан сам пережив війну і вірно описує всі ті страшні події в старому краю. Читачи "Карпатську ніч" не тільки багато вчитесь і то в найбільш приступній спосіб, бо ця книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Народова воля на найкращому папері, оздоблена з артистичним малюнком в двох кольорах.

КУПИТЬ, А НІКОЛИ НЕ ПОЖАЛІТЕ! РОЗПОСІЛЮЮТЬ СЕРІЗЬ ШОУ КНИЖКУ.

Вислатьте книжку за попереднім надісланням грошей. ЦІНА 50 ЦЕНТИВ ЗА КНИЖКУ.

Замовлення з гримми посилати на таку адресу:

Ukrainian Labor News Cor. Pritchard & McGregor Winnipeg, Man.